

Ouders in de (G)MR: partner of probleem

Op bijna elke school in Nederland zijn ouders actief. Ouders praten mee over het beleid van de school als lid van de Medezeggenschapsraad of organiseren via de Ouderraad of Oudervereniging allerlei activiteiten. Kortom, veel ouders verrichten op school ondersteunende werkzaamheden. De mogelijkheid hiertoe is bij de wet geregeld.

door Aad van der Wilt

De wet Artikel 44 van de Wet primair onderwijs zegt: “Het bevoegd gezag stelt de ouders van de leerlingen in de gelegenheid ondersteunende werkzaamheden ten behoeve van de school en het onderwijs te verrichten. De ouders zijn daarbij gehouden de aanwijzingen op te volgen van de directeur en het overige onderwijzend personeel, die verantwoordelijk blijven voor de gang van zaken”.

Ook in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS), die op 1 januari 2007 van kracht is geworden hebben ouders een duidelijke en krachtige positie gekregen. Dat is ook belangrijk, want ouders zijn samen met school en bestuur verantwoordelijk voor kwalitatief goed onderwijs dat aansluit op hun eigen opvoedingsidealen.

Op veel plaatsen verloopt het samenspel tussen school, bestuur en medezeggenschap uitstekend, soms loopt het niet zoals gewenst. Met behulp van het venstermodel kijken we wat de mogelijke oorzaken zijn en wat er aan gedaan kan worden.

Het Venstermodel Het Venstermodel is ontleend aan het 4D Denkraam van Robert Coppenhagen (Coppenhagen, Creatieregie, Naarden 2004) en stelt de gebruiker in de gelegenheid het proces van de medezeggenschap vanuit vier invalshoeken te bekijken en te analyseren. Op www.dyade.nl staat een mini-enquête die speciaal voor dit doel is ontwikkeld. De resultaten geven u per venster inzicht waar het goed gaat in uw medezeggenschapsraad en welke punten u nog kunt verbeteren.

Het model kan vanuit alle invalshoeken worden benaderd, maar er is een logische volgorde. Kijk eerst naar de omgeving en wat daarin allemaal op u af komt. Bepaal vervolgens uw persoonlijke missie. De individuele opvattingen van al de leden van medezeggenschapsraad worden vervolgens bij elkaar gebracht in een gezamenlijke visie. Tenslotte stelt de raad zich de vraag hoe zij zich zó kan organiseren dat standpunten helder en duidelijk naar

buiten worden gebracht. Daarmee is het proces rond: de omgeving kan weer reageren op hetgeen de medezeggenschapsraad heeft verricht. De raad is partner geworden!

Hieronder gaan we na wat er in de vier ‘vensters’ kan spelen, welke knelpunten worden aangetroffen en welke oplossingen denkbaar zijn.

De omgeving Vanuit de omgeving worden de leden van medezeggenschapsraden gevoed. Met informatie, met opvattingen, met vragen om advies of instemming, met klachten van ouders, met nieuwe wetten en met alles wat verder speelt in de omgeving van een school. Het meest duidelijk is hier de rol van het bestuur. Heel veel medezeggenschapsraden worstelen met een grote hoeveelheid weinig gestructureerde informatie die meestal onverwacht en vaak te laat verspreid wordt. In de praktijk betreft het bijna altijd finale besluiten, waarover vooraf geen overleg is geweest en waar de medezeggenschapsraad alleen nog instemming of advies over mag geven. Relevante voorinformatie ontbreekt en verworpen alternatieven komen zelden in de stukken voor. Door de veelheid van onderwerpen, vaak ook veroorzaakt door wijzigingen in wet- en regelgeving, ziet men al gauw door de bomen het bos niet meer.

Het in de WMS geïntroduceerde medezeggenschapsstatuut (verplicht aan te bieden door het bestuur voor 1 mei a.s.) kan helpen de veelheid van informatie te ordenen en te structureren en processen van bestuur en medezeggenschapsraad op elkaar af te stemmen.

De visie In het venster staat een belangrijke vraag centraal: “Waarom zit ik in deze raad?”.

Welke idealen brengen mensen in een medezeggenschapsraad. Waar geven ze hun tijd aan en waar krijgen ze hun energie van.

Doorgaans zijn het geen mensen met een specifieke materiedeskundigheid. Sommigen zijn heel betrok-

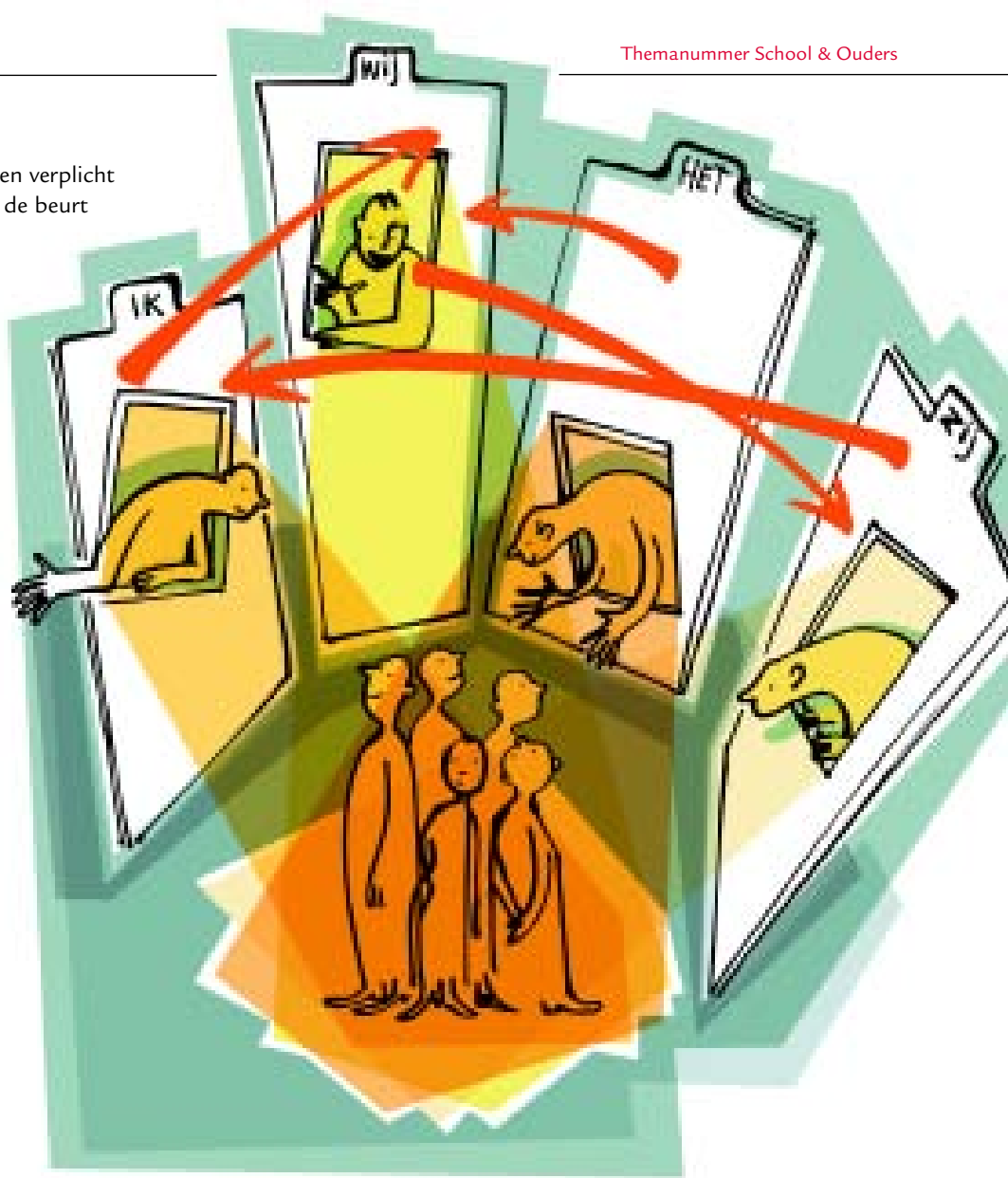
ken, veel anderen beschouwen het als een verplicht nummer om eens in de zoveel tijd "aan de beurt te zijn". Er zijn nogal wat leden die - ten onrechte - uit zijn op eigen belangen. Op een enkele plaats is het heel moeilijk kandidaten te vinden en blijft een zetel onbezet. We komen leden tegen die het reglement Medezeggenschap nog nooit hebben gezien en nog nooit scholing hebben gevolgd!

Een schone taak voor de medezeggenschapsraad: wat voor onderwerpen bespreken we, welke kennis is daarvoor nodig (scholing) en hoe vinden we de geschikte mensen. Mensen die liever uitvoerend bezig zijn kunnen beter een plek vinden in de oudercommissie of een werkgroep. Scholing in wets- en reglementskennis is - zeker voor nieuwe leden - basisvoorwaarde.

De samenwerking De volgende opdracht is nu om van die individuen een goed samenwerkende medezeggenschapsraad te maken. Het is uiterst belangrijk een goede relatie met de achterban te hebben om op die manier draagvlak te creëren voor de uitvoering van de genomen besluiten. Beide voorgaande vensters zijn dus van groot belang: kunnen we orde aanbrengen in de veelheid van informatie die de omgeving aanbiedt en zijn de leden voldoende gemotiveerd om er gezamenlijk de schouders onder te zetten.

Hier vinden we ook het omslagpunt naar een goed functionerende medezeggenschap: de raad kan vaststellen dat bepaalde zaken niet gebeuren en zich van reactief ineens proactief op gaan stellen. Dan krijgt medezeggenschap ineens de meerwaarde die het bedoelt te hebben; dan wordt medezeggenschap partnerschap en krijgt de besluitvorming een geweldige kwaliteitsinjectie. Het gezamenlijk ontwerpen van missie en visie brengt veel duidelijkheid.

De organisatie Het laatste venster vormt voor de meeste medezeggenschapsraden het grootste struikelblok. Hier wordt de vraag beantwoord: "Hoe organiseren we onszelf?". Hoe maken we, vooral aan de omgeving, duidelijk wat we vinden en wat we willen bereiken. En het antwoord op die vragen is niet gemakkelijk te geven; procedures zijn vaak heel lastig, opvattingen heel verschillend en het moet bijna altijd gisteren klaar. Toch wordt op veel plaatsen het antwoord op deze vraag gevonden. Een duidelijke taakverdeling, een heldere begroting, prima communicatie met de achterban en een strakke jaarplanning vormen de

ingrediënten voor de juiste manier om het medezeggenschapsproces te beheersen en te managen. Een goed activiteitenplan is onontbeerlijk!

Resultaat Het doorlopen van de vier vensters en het realiseren van verbeteringen leidt tot een nieuwe reactie in de omgeving. Alle actoren zullen met belangstelling kennisnemen van de heldere uitspraken die worden gedaan, van de gefundeerde adviezen die worden gegeven en van de heldere manier waarop de achterban regelmatig wordt geïnformeerd. Het bestuur zal zich beter houden aan de geplande afspraken en er zullen zich meer gemotiveerde kandidaten aandienen als er verkiezingen worden georganiseerd.

Kortom: het hele medezeggenschapsproces heeft een kwaliteitsinjectie gekregen; de raad wordt meer en meer een belangrijke partner in het beleidsproces.

Scholing Het venstermodel staat centraal in de scholing die Dyade heeft ontwikkeld. Voor elk van de vensters is een praktische scholingsmodule ontwikkeld die de medezeggenschapsraad in staat stelt in één dagdeel heel praktisch geïnformeerd te worden en met behulp van de verstrekte informatie meteen verbeteringen aan te brengen in het eigen proces. Voor meer informatie: www.medezeggenschap@dyade.nl. ●